

छत्तीसगढ़ माध्यमिक शिक्षा मण्डल, रायपुर
शैक्षणिक सत्र 2021-22 माह नवम्बर
असाइनमेंट – 04
कक्षा – बारहवीं
विषय – संस्कृत

पूर्णांक-20

निर्देश :- सर्वेषां प्रश्नानां समाधानं यथा निर्दिष्टं कुरुत।

- प्रश्न 1. अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा प्रदत्त प्रश्नान् उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत
(केषांश्चिद् पञ्चानाम्) अंक-5×1=05
मदालसा – कुण्डले! दुर्लभो जनः ईदृशः यः गृहस्थ प्रयोग –
शालायां स्वपत्न्यै स्वंत्रताः दद्यात्।
ऋतध्वजः – (स्वगतम्) अवसरोऽयमात्मात्मानं प्रकाशयितुम्।
(प्रकाशम्) उपस्थितोऽहं शत्रुजितः पुत्रः ऋतध्वजः आज्ञा चेत् अहमपि
अस्यां परिचर्चायां सम्मिलितो भवेयम्।
कुण्डला – स्वागतम् अतिथये। अपि श्रुताः भवद्भिः मम सखीविचाराः?
ऋतध्वजः – आम्! अतएव प्रष्टुमुत्सहे किं गन्धर्वराज –
विश्ववसुमहाभागाः अपि स्वपत्नी युधिष्ठिर इव हारितवन्तः हरिश्चन्द्र
इव विक्रीतवन्तः?

- प्रश्नः (i) भवद्भिः के श्रुताः?
(ii) ऋतध्वजः (प्रकाशम्) किं कथयति?
(iii) 'पराधीनताम्' इति पदस्य विलोमपदं किं प्रयुक्तम्?
(iv) 'हारितवन्तः' इति पदे कः प्रत्ययः अस्ति?
(v) 'भवद्भिः' इति पदे का विभक्तिः?
(vi) हिन्दी भाषया अनुवादं कुरुत।

- प्रश्न 2. अधोलिखितयोः श्लोकयोः हिन्दीभाषया अनुवादं कुरुत। अंक-5× $\frac{1}{2}$ =05
तेजः क्षमा धृतिः शौचमद्रोहो नातिमानिता।
भवन्ति संपदं दैवीमभिजातस्य भारत।
दम्भो दर्पोऽभिमानश्च क्रोधः पारुष्यमेव च।
अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ संपदमासुरीम्॥

क्रमशः.....02

प्रश्न 3. अधोलिखितानां वाक्यानां हिन्दीभाषया अनुवादं उत्तरत? (केषांश्चिद् पञ्चानाम्)

अंक-5×1=05

- (i) उपर्युपरि पर्वतं मेघाः सन्ति ।
- (ii) मृगाः मृगैः साकं चरन्ति ।
- (iii) ग्रामात् बहिः उद्यानम् अस्ति ।
- (iv) सुशीलः छात्रेषु पटुतमः ।
- (v) भारतस्य दक्षिणतः श्रीलंका अस्ति ।
- (vi) भीमः दुर्योधनाय अलम् ।

प्रश्न 4. अधोलिखितानां वाक्यानां संस्कृतभाषया अनुवादं उत्तरत? (केषांश्चिद् पञ्चानाम्)

अंक-5×1=05

- (i) सोमवार रविवार से पूर्व होता है ।
- (ii) श्री गणेशजी को नमस्कार ।
- (iii) धन के बिना सुख नहीं है ।
- (iv) विद्यालय के चारों ओर वृक्ष हैं ।
- (v) धर्म से हीन मनुष्य पशु है ।
- (vi) कवियों में कालिदास श्रेष्ठ है ।

✓